هوالعلیم

«درس ۱۴»

یادحسین علیه السلام

متولیان ـ فروغ دانش پویا

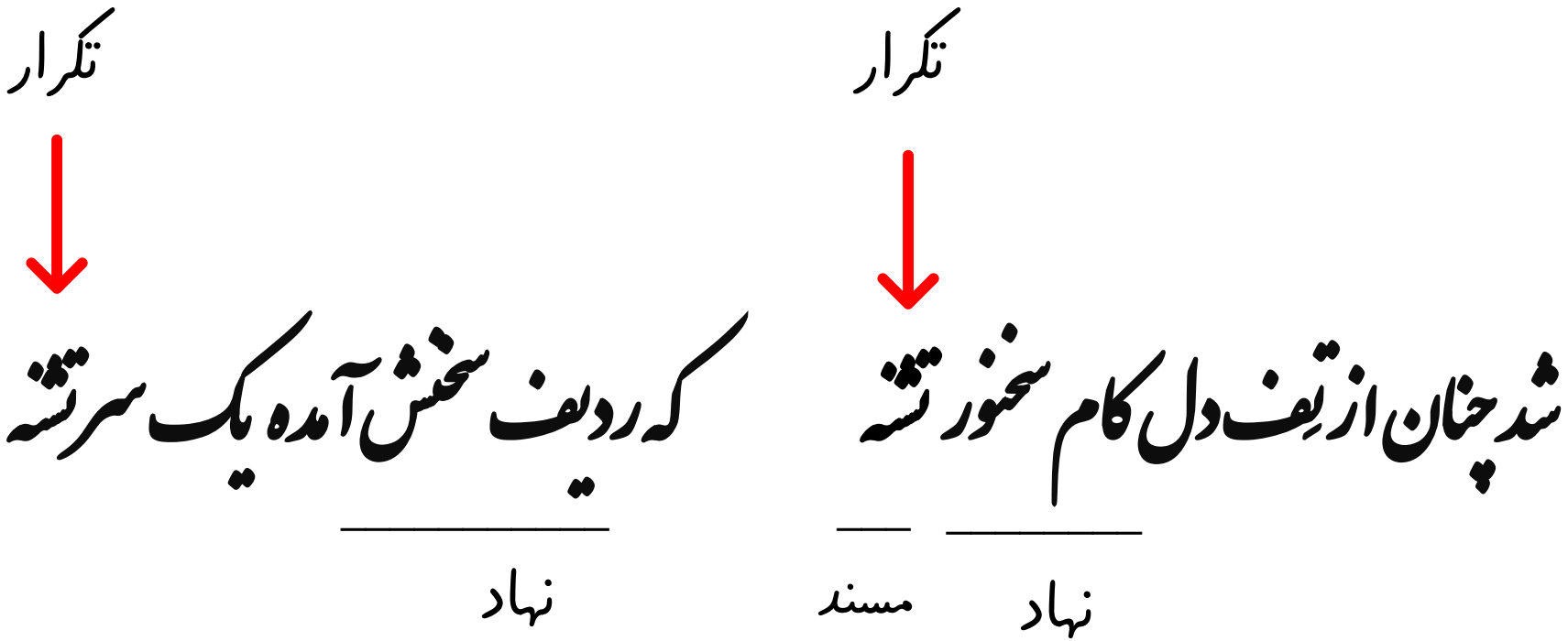

معنی: از گرما و سوز و حرارت درون ، دهان شاعر تشنه گردیده و به همین علت ردیف شعر را کلمه «تشنه » آورده است.

تشخیص

خشک گردید هم از دود دل و دیده، دوات ، خامه با سوز رقم کرد به دفتر، تشنه

مسند — متمم — نهاد — نهاد — مراعات النظیر — مفعول

معنی: دوات(ظرف مرکب) به جهت آه و سوز دل و اشک بسیار ، خشک گردیده و قلم با ناله و اندوه بر روی دفتر واژه تشنه را نوشته است .

تشبیه ، بلا به دشت

آه و افسوس از آن روز که در دشت بلا — بود آن خسرو بی لشکر و یاور تشنه

آن = صفت اشاره

روز = هسته

آن = صفت اشاره

خسرو = هسته

معنی: افسوس و حسرت می خورم که امام حسین(ع) در روز عاشورا در سرزمین رنج و بلا (کربلا)بدون لشکر و یاور تشنه کام بود .

متولیان ـ فروغ دانش پویا

۱_خشک و تر = تضاد

۲_لب – دل - دیده = مراعات النظیر

۳_دل سوخته = کنایه از رنج و اندوه زیاد کشیدن

بالب خشک ودل سوخته ودیده ی تر غرقه ی بحر بلا بوددر آن بر تشنه

ترکیب های وصفی

آن = صفت اشاره

بر = هسته

۴_تر – بر = جناس

معنی: امام حسین(ع) با لب هایی تشنه و دلی پر از غم واندوه و چشمانی پر از اشک ، گرفتار رنج و اندوه بسیاری بود.

۵_ غرقه بحر بلا = کنایه از گرفتار رنج واندوه بودن

۶_ بحر بلا = تشبیه بلا به بحر

۷_بحر – بر = جناس

ماهی و آب : مراعات النظیر

همچو ماهی که فتد ز آب برون آل نبی می تپیدی دلشان سوخته ردبر تشه

تشبیه : فرزندان رسول خدا به ماهی از آب بیرون افتاده

معنی: دل فرزندان رسول خدا در سینه شان مانند ماهی که از آب بیرون افتاده است می تپید.

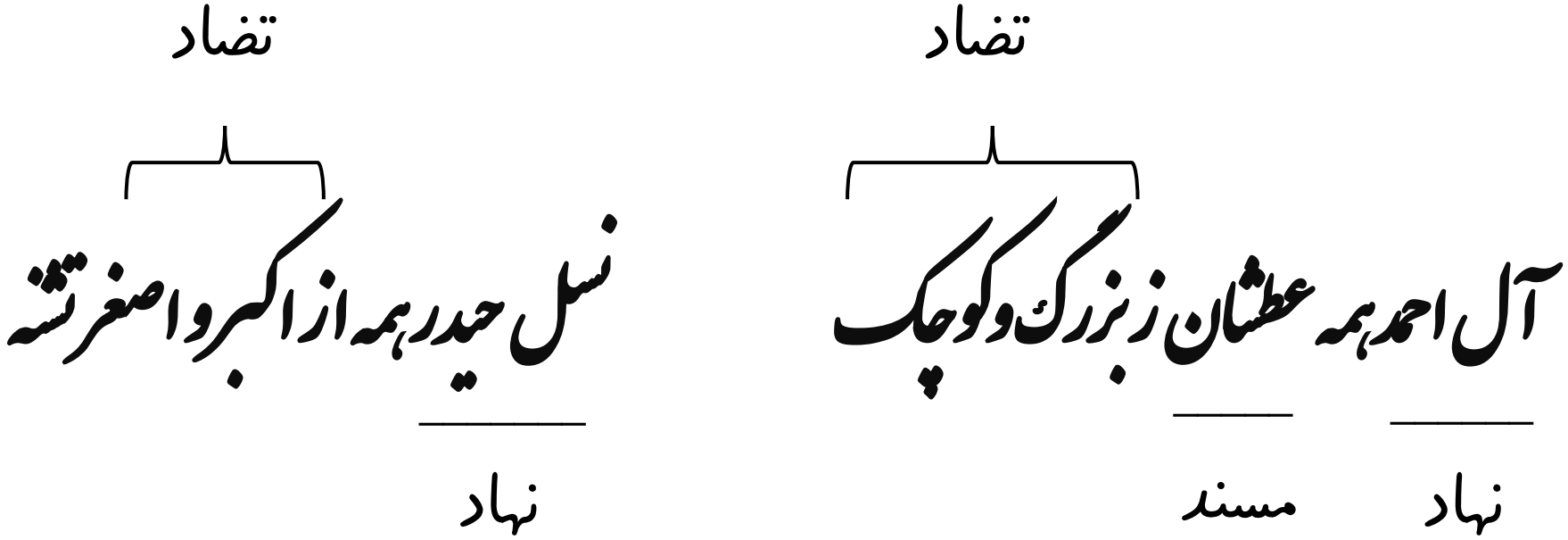

معنی: همه‌فرزندان رسول خدا (ص) و امیر المومنین (ع) از بزرگ و کوچک ، تشنه بودند .

متولیان ـ فروغ دانش پویا

جناس

تشنه لب کشته شود در لب شط از چه گناه؟

جناس

آن که سیراب کند در لب کوثر تشنه؟

تضاد

تضاد

واج آرایی حرف« ش»

معنی: آن کسی که در بهشت ، عاشقانِ تشنه لب را از جوی کوثر سیراب می کند ، برای چه بی گناه در کنار رود پرآب فرات تشنه لب کشته شود ؟

تلمیح : به ماجرای حضرت عباس علیه السلام ...

برد عباس جوان، ره چو سوی آب فرات ماند بر یاد حسین (ع) تا صف محشر تشنه

کنایه از به آن چیز

معنی: حضرت عباس (ع) برای آوردم آب به طرف رود خانه فرات رفت اما به یاد امام حسین (ع) که تشنه بود آب ننوشید و تا روز قیامت تشنه ماند .

متولیان ـ فروغ دانش پویا

کشت از کلک «فدایی» چو دلش دود بلند بر ورق کرد رقم بس که مکرر تشنه

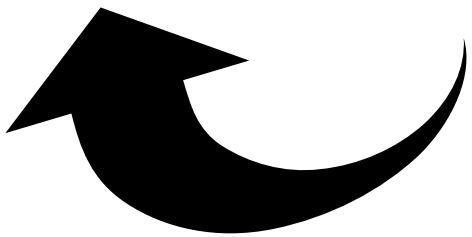

تشبیه : کِلک به دل _فدایی : تخلص یا نام شعری شاعر

معنی: از قلم فدایی مازندانی از بس که بر روی کاغذ عبارت تشنه را نوشته است مانند درونش دود و آه بلند شد .